

„A ragaszkodó, különleges, vidám
és bölcs Wesley feltárja előttünk a Bagolymódit
– valamint az Istenhez és a kegyelmi állapothoz vezető utat.”
Sy Montgomery, a *The Good Good Pig* szerzője

Egy bagoly és egy lány különös
és különleges története

Wesley, kedvesem

*finep
selection*

STACEY O'BRIEN

Méltatások a *Wesley, kedvesem* című könyvről

„Két intelligens lény gyönyörű szeretettörténete sok humorral (az ember szemszögéből) elmesélve és érdekes tudományos adalékokkal fűszerezve – egyszerűen nem bírtam letenni.”

Donald Kroodsmá, Ph.D., a Massachusettsi Egyetem nyugállományú professzora, a The Singing Life of Birds szerzője

„Wesley története azt sugallja, hogy a baglyok legalább olyan okosak, mint az ember, és nagyon is mélyen érző lények. A *Wesley, kedvesem* megváltoztatja a fajok közötti kommunikációról és érzelmi kapcsolatról alkotott elképzeléseinket. Szórakoztató, elbűvölő, nem utolsósorban pedig megható történet. Ezt garantálom.”

Sam Keen, a Sightings: Extraordinary Encounters with Ordinary Birds szerzője

„Stacey O’Brien érdekes története arról, hogyan változott meg és alakult át az élete, miután elhatározta, hogy megszelídíti és felneveli Wesley-t, a gyöngybaglyot. Leírja, végül hogyan talált viszonzásra a szeretete és a ragaszkodása, továbbá bepillantást enged egy olyan állat gondolkodásába, amely érti az emberi nyelvet, és meglepően ügyesen kommunikál. Lenyűgöző!”

Stanley Coren, a How Dogs Think és a Why Does My Dog Act That Way? szerzője

„A *Wesley, kedvesem* lapjain feltárul előttünk tollas barátaink bölcsessége. Megdöbentő tényeket ismerhetünk meg a madarokról és egyéb élőlényekről egy elhivatott tudós jóvoltából, aki minden energiáját az életmentésnek szenteli.”

Don Höglund, állatorvos, a Nobody's Horses szerzője

„Stacey O’Brien szenvedéllyel és az állatos könyvekre nem igazán jellemző részletességgel meséli el elbűvölő történetét. Ez a csodálatos, bájos könyv ráébreszti az olvasót, hogy nemcsak a „megszokott” állatokkal, a kutyákkal és a macskákkal alakíthatunk ki kapcsolatot, hanem az egész élővilággal. A *Wesley, kedvesem* bizonyítja, hogy a szeretet sokféle alakban, méretben, bundával és tollazattal létezik.”

Randy Grim, a Miracle Dog szerzője, a The Man Who Talks to Dogs című könyv ihletője

„Stacey O’Brien kapcsolata az ellátásra szoruló gyöngybagollyal majdnem két évtizedig tartott, és a szerző az empátia, a humor és az éles megfigyelés ellenállhatatlan keverékével meséli el a kölcsönös odaadásról szóló történetet. A *Wesley, kedvesem* már a legelején megbabonázott ... gyönyörű, felemelő könyv.”

Suzie Gilbert, vadrehabilitátor, a Hawk Hill szerzője

Fotó: Stacey O'Brien

Stacey O'Brien

Wesley, kedvesem

*Egy bagoly és egy lány különös
és különleges története*

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2010

Írta: Stacey O'Brien
A mű eredeti címe:
Wesley the Owl. The Remarkable Love Story of an Owl and His Girl
A művet eredetileg kiadta:
Free Press, a Division of Simon & Schuster, Inc., New York

Fordította: Molnár Edit
Szerkesztette: Garamvölgyi Katalin

Copyright © 2008 by Stacey O'Brien
Fotók a 42., 46. (fent) és 117. oldalon: copyright © 2008 by Wendy Francisco

ISSN 2061-9332
ISBN 978 963 245 329 3

© Kiadta a Könyvmolyképző Kiadó, 2010-ben
Cím: 6701 Szeged, Pf. 784
Tel.: (62) 551-132, Fax: (62) 551-139
E-mail: info@konyvmolykepzo.hu
www.konyvmolykepzo.hu
Felelős kiadó: A. Katona Ildikó

Műszaki szerkesztő: Balogh József
Nyomta és kötötte az Alföldi Nyomda Zrt., Debrecen
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a mű bővített, illetve rövidített kiadásának jogát is. A kiadó írásbeli engedélye nélkül sem a teljes mű, sem annak része semmilyen formában – akár elektronikusan vagy mechanikusan, beleértve a fénymásolást és bármilyen adattárolást – nem sokszorosítható.

*Szüleimnek, Ann Baker Farrisnek
és Haskell Glenn O'Briennek,
akik szárnyakat adtak nekem,
továbbá néhai nagyanyámnak,
Agnes „Zimmie” O'Briennek,
aki még jóval az én születésem előtt megmentett
és szeretettel felnevelt egy gyöngybaglyot.*

A szerző megjegyzése

A TÖMÖRSÉG KEDVÉÉRT nem soroltam fel minden helyet, ahol Wesley-vel a tizenkilenc év során megfordultunk, és a lakótársaim közül sem írtam mindenkiről. Az említett időszakban többször is lakhelyet változtattam, de nem akartam a részletekkel terhelni az olvasót. Néhány szereplő nevét is megváltoztattam.

Időközben az állam megszigorította a vadmadarakra vonatkozó törvényeket. Ma már tilos engedély nélkül vadmadarat vagy más vadállatot tartani. Ha madárfiókát találnak a földön, próbálják meg visszatenni a fészkébe. Aztán várjanak egy órát, hogy lássák, visszatérnek-e a szülők. A szülők *akkor sem* hagyják magukra a fiókájukat, ha ember vagy állat érintette azt. A madaraknak nem olyan jó a szaglásuk, mint az emlősöknek. Ha nem tudják visszatenni a fiókát a fészekbe, vigyék el egy állatmenhelyre; az ott dolgozók tudni fogják, melyik okleveles vadrehabilitátor gondjaira bízják.

Ma is rengeteget kell tennünk azért, hogy ne bántalmazzák, ne zsákmányolják ki az állatokat, és ne pusztítsák el az élőhelyüket. Aki teheti, csatlakozzon egy olyan szervezethez vagy csoporthoz – Defenders of Wildlife, The Jane Goodall Institute, Audubon Society, ASPCA –, amely segít megvédeni társainkat, akikkel együtt lakjuk ezt a bolygót. Azzal is sokat tehetnek az ügy érdekében, ha önkéntesnek jelentkeznek valamelyik helyi állatmenhelyen, hiszen ezek az intézmények is folyamatosan keresik – és szívesen betanítják – a lelkes segítőköt.

Tartalomjegyzék

1. Bagolymódi	11
2. Felelősséggel tartozol azért, amit megszelídítettél	22
3. Csecsemőkor	31
4. Totyogó korszak: A baglyom nélkül soha	42
5. Repülésleckék	57
6. Szárnyas harci macska	79
7. Azok a fincsi egerek!	98
8. Értsük meg egymást: Hangok és testbeszéd	109
9. Dr. Jekyll és Mr. Hyde	121
10. A biológus egy napja	139
11. A bagoly nem vízimadár	162
12. Szoros kötelékek	184
13. Szexfelvételek	210
14. Tizenöt évnyi bizalom	225
15. Alkonyat: Akit megszelídítettem, megmenti az életem	242
16. A vég	249
17. Az élet Wesley után	258
Köszönetnyilvánítás	264

Bagolymódi

1985 VALENTIN-NAPJÁNAK esős reggelén beleszerettem egy négynapos gyöngybagolyfiókába. Már egy éve a Caltechen (Kaliforniai Technológiai Intézet) dolgoztam, amikor az egyik kutató az irodájába hívott. Közölte velem, hogy találtak egy sérült szárnyú baglyot, majd így szólt:

– Stacey, állandó otthonra lenne szüksége.

A kisbagoly olyan parányi és gyámoltalan volt, hogy még a fejét sem tudta felemelni, és egyre csak didergett. A szeme még nem nyílt ki, a fején lévő fehér tollcsimbóktól meg a hátát ékesítő háromcsíknyi pihétől eltekintve pedig az egész teste rózsaszín és csupasz volt. Reménytelenül groteszk külsejével azonnal belopta magát a szívembe. Soha nem láttam még ilyen tüneményes és elbűvölően gyámoltalan állatot. És a mozgáskoordinációja! Hoszszú, nyurga lábai idétlenül lógtak ki a testéből, túlméretezett karmaival mindenkit megsebzett, aki csak kézbe vette. Cingár testen két pici búb meredezett – ezekből lettek később a szárnyai –, otromba, szárnyas gyíkra emlékeztető fejét pedig komótosan ingatta jobbra-balra. Úgy festett, mintha több, különféle élőlénytől lopkodták volna össze a testrészeit.

Wesley négy-öt napos korában. – *Stacey O'Brien*

Normális esetben az ilyen madárfiókákat rehabilitációs központban nevelik fel: bagolybábukkal etetik őket, és azt is megtanítják nekik, hogyan boldoguljanak a természetben. A biológusok az olyan veszélyeztetett, de elengedésre szánt fajok esetében is ezt a módszert alkalmazzák, mint a lármás daru vagy a kaliforniai kondor. Ez a fióka azonban szárnyideg-károsodást szenvedett. Elképzelhető volt, hogy egy napon képes lesz majd elég jól repülni, hogy helyel-közzel vadászni is tudjon, a szárnya azonban sosem fejlődik ki olyan mértékben, hogy kibírja a túléléshez szükséges megpróbáltatásokat.

A fióka, mint a gyöngybaglyok általában, juharszirupillatot árasztott, de a szag nem annyira édes volt, inkább a tejkaramella és a tollpárna illatának elegyére emlékeztetett. A Caltechen, ahol tanár és diák is voltam egyszerre, a biológusok gyakran temették az arcukat a baglyok nyakába, és mélyen beszívták a madarak finom, édes illatát. Részegítő élmény volt.

A gyöngybagoly-kutatócsoportnak a világ minden táján akadtak tagjai. A gyöngybagolyfélék családját tizenhét faj alkotja,

amely minden kontinensen megtalálható, az Antarktisz kivéve, de mi az egyetlen Észak-Amerikában is megtalálható faj, a *Tyto alba* egyedeire specializálódtunk. A Brit Columbiától az Egyesült Államok északkeleti és déli részén át egészen Észak-Amerikáig, illetve Dél-Amerika és az Óvilág egyes tájain fészkelő gyöngybagoly varjú nagyságú, fejétől a farkáig körülbelül fél méter hosszú madár. Kifejlett állapotban is mindössze fél kilót nyom, a szárnyfesztvolsága viszont elképesztő – átlagosan száztíz centiméter, de akár százhusz is lehet. A gyöngybagoly ráadásul feltűnően szép madár: a tolla jobbára arany-fehér színezetű, az arca pedig érdekes, fehér szív alakot formáz.

A pazar külső ellenére általában a gyöngybaglyok egyénisége bővíti el a velük foglalkozó embereket. A Caltech kutatói egytől egyig szoros barátságot kötöttek a gondjaikra bízott madarakkal. Egy nagydarab, morózus kutatónak az egyik baglya egyszer elszabadult, és belerepült az épület szellőzőrendszerébe, ahol megsérült a lába. A baglyok nagyon érzékeny állatok, könnyen pánikba esnek. A szóban forgó madár – bár csak kisebb sérülést szenvedett, és a sebet rögtön el is látták, vagyis nem lehettek fájdalmi – sértődötten fordította félre a fejét, és enni sem volt hajlandó. Egy nap múlva elpusztult. Annyira felzaklatta a baleset, hogy hátat fordított az életnek, és semmivel sem tudtuk visszasalogatni. Miután a bagoly elpusztult, a szóban forgó nagydarab, mogorva kutató zokogva ölelte melléhez a madár tetemét. Majd betegszabadságot vett ki. A baglyok ennyire belopják magukat az ember szívébe.

Ez a tragikus viselkedés nem szokatlan a baglyoknál, amelyek vadállat létükre érzékeny lelkivilágú madaraknak számítanak. Elég, ha csak arra gondolunk, hogy a baglyok egész életükre

választanak maguknak párt, és ha a pár valamelyik tagja elpusztul, a másik fél nem feltétlenül keres magának új társat. Inkább felül egy ágra, a fa törzse felé fordítja a fejét, és mély depresszióba zuhanva bámul maga elé, amíg el nem pusztul ő maga is. Ez a komoly gyászreakció is azt mutatja, milyen mélyen érző lények a baglyok, és mennyire ragaszkodnak a párjukhoz.

Ez a bagolymódi.

ÉDESAPÁM SZERETTETTE MEG velem az állatokat, aki a Caltech egyik laboratóriumának, a Jet Propulsion Laboratorynak (JPL) a munkatársa volt. A húgommal, Gloriával együtt rengeteg kalandos kirándulást tettünk vele az óceánnál és az Angeles Crest National Forest erdészetben, amely a házunk mögött húzódott. Apánk megtanította nekünk, miként figyelhetjük meg az állatokat anélkül, hogy megzavarnánk őket. Ezen lélegzetelállító találkozások alkalmával egy másik, mégis ismerős világból származó intelligens lényekkel teremthettünk kapcsolatot. Rájöttem, hogy minden állat külön egyéniség. Ha sikerült elnyernem egy állat bizalmát, az olyan elégedettséggel töltött el, mintha úrkutatóként egy földönkívülivel társalogtam volna.

Megtanultam, hogy ha odatartom a kezem az alacsonyabb tengeri kövek elé, és nem mozdulok, ki tudom csalogatni a polipokat a titkos búvóhelyükről. A kíváncsi állatok egy idő után felém csúsztották a csápjaikat, óvatosan végigtapogatták a kezemet, végül felbátorodtak, és felmászta a karomon. Gloriával mindig megpróbáltuk megmenteni a fészekből kiesett madárfiókákat, és elzavartuk a gyíkokra vadászó macskákat. Négyéves lehettem, amikor anyám szórakozottan lepöccintett

egy pókot a falról, és lehúzta a végén. Az egész napot végigböngöttem, mert az én szememben a pók ártatlan lény volt, aki senkit sem bántott, így értelmetlenül kellett meghalnia. Anyám teljesen elképedt a reakcióm láttán, és megpróbált a lelkemre beszélni, de még ma is fájdalmasan érint, ha ok nélkül bántanak egy állatot.

Az ismertebb, „hétköznapiabb” állatok is fel tudták kelteni az érdeklődésemet. Az első, akihez mindenkinél szorosabban kötődtem – a szüleimet leszámítva –, Ludwig nevű skót juhász-német juhász keverék kutyánk volt. Luddie örködött a bölcsőmnél: amíg aludtam, alatta hasalt, amikor pedig felébredtem, kitrappolt anyámhoz. Akkor sem tágított mellőlem, amikor mászni kezdtem, amikor pedig járni tanultam, hagyta, hogy a hasába csimpaszkodva húzzam fel magam. A hátába kapaszkodtam, jó erősen megmarkoltam a szőrét, ő pedig nagyon lassan és óvatosan lépdelt előre. Ha eldőlttem, ő is elvetette magát, hogy a testével fogja fel az esésemet. Ő tanított meg járni: a mai napig emlékszem, milyen türelmesen figyelt meleg, barna szemével, amikor totyogni próbáltam. Azt hiszem, Luddie barátsága alapozta meg az állatokhoz fűződő kapcsolatomat. Hálás vagyok édesanyámnak, amiért nagy bölcsen arra tanított, hogy szeressem Luddie-t, és bízam benne.

Gyerekkoromban, amellet, hogy imádtam a szőrös, soklábú állatokat, mindig tele volt a szobám „kísérletekkel” – egzotikus élőlényeket rejtő befőttesüvegekkel meg vízestartályokkal, amelyeket nagy előszeretettel vizsgálgattam a mikroszkóppal. Egyszer beszereztem kétszáz selyemhernyót, amely kétszáz lepkévé alakult át. Lefekvés előtt úgy kellett lesöpörnöm őket az ágyamról. Már gyerekként is egyedül takarítottam a szobámat

– szigorúan fertőtlenítőszerrel. Rajtam kívül senki sem merte átlépni a küszöböt.

Amikor nagyobbak lettünk, apám gyakran elvitt minket a Caltechre. Az egyik ilyen előadáson ismertem meg gyerekkori példaképemet, Jane Goodallt. Olyannyira meg voltam győződve róla, hogy amikor nagy leszek, én is ugyanazt fogom csinálni, amit ő Afrikában, hogy mindenáron meg akartam tanulni szuahéliül. A következő alkalommal, amikor Jane előadást tartott a Clatechen, odamentem hozzá, hogy megcsillogtassam frissen szerzett nyelvtudásomat. Nem tudom, emlékszik-e még arra a szóke copfos kislányra, aki szuahéliül szólt hozzá.

Gloriával színjátszókörbe is jártunk, és egészen huszoneves korunkig profi énekesként dolgoztunk különböző hollywoodi lemezstúdiókban. Én ötéves voltam, Gloria pedig három, amikor először léptünk színpadra a családi zenekarunkkal, és mivel jól tudunk kottát olvasni (csak ránéztünk a hangjegyekre, és már énekeltünk is, anélkül, hogy bárkinek is be kellett volna tanítania a dalt), egy év múlva már tévéreklámokban és filmek betétdalaiban énekeltünk, sőt vokáloztunk is. Az 1970-es években mi énekeltünk a McDonald's, a Pizza Hut, a Little Friskies, több jégkrém, a Bekins Moving and Storage, a California Raisins reklámjában és még több mint száz hirdetésben. Mi vokáloztunk Glen Campbellnek, Barry Manilow-nak, Helen Reddynek, a Carpentersnek és John Denvernek, de a *Rocky* második és negyedik részében, *Az ördögűző 2*-ben és egy csomó Disney-filmben is hallani minket. Muzikális családból származunk. A nagyapám dobos volt a big band korszakban, apám fivére, Cubby O'Brien pedig az eredeti Mouseketeersben játszott. Ennek ellenére, mivel mindennél jobban érdekelt a tudomány,

és az állatokat is imádtam, természetesnek tartottam, hogy biológia szakon tanulok tovább, és 1985-ben sikerült is diplomát szerezni az Occidental Egyetemen – a Caltech társintézetében, ahol akkoriban még nagyon kevés nő tanult. Az Occidental hallgatói bármilyen kurzust felvehettek a Caltechen, és fordítva, így mindkét iskola előnyösen bővíthette a képzési kínálatát. Nekem azonban jobban tetszett a Caltech szellemisége, ezért inkább az ottani órákra jártam, aminek köszönhetően már diploma előtt részmunkaidős állást kaptam a Viselkedésbiológiai Intézetben, ahol főemlősökkel dolgozhattam.

Aztán újabb állásajánlatot kaptam, ezúttal egy baglyokkal foglalkozó kutatócsoporttól. Félttem, hogy a majmok után, amelyek voltaképpen minden tulajdonságukban emberiek, unalmasnak fogom találni a baglyokat. Nagy tudatlanságomban azt gondoltam, amit mások is: hogy ezek „csak madarak.” Ridegnek tűntek, ráadásul akkoriban jóformán csak annyit tudtam róluk, hogy éjszaka vadásznak. Mi ebben az érdekes? Addig csak a nagyanyám hatalmas szobrocskagyűjteményében láttam baglyokat, és azt képzeltem, hogy az igazi baglyok sem sokkal különbek. De a részlegen teljes állást kínáltak, és nagyon kellett a pénz. Ráadásul felajánlották, hogy a kutatómunkában is részt vehetek. Fiatal biológusként nem is álmodhattam volna jobb állásról, hiszen tudtam, hogy rengeteget tanulhatok a kollégáimtól.

Elfogadtam a felkérést, és nem telt bele fél év, már én is olyan szenvedélyesen szerettem ezeket a finom lelkű, aranyos madarakat, mint azok a kitűnő szakemberek, akik már évek óta foglalkoztak velük.

– STACEY – MONDTA DR. RONAN PENFIELD, az egyik kutató –, az állatkertek meg a menhelyek tele vannak baglyokkal, amelyeket nem lehet visszaengedni a természetbe, nekünk viszont el kell helyeznünk valahol ezt a fiókat. Ha hazavinné, hosszú távon és olyan testközlelből tanulmányozhatná a viselkedését, ahogy laboratóriumi körülmények között soha.

– Úgy érte, fogadjam örökbe?

– Pontosan erre gondoltam. Mivel még nem nyílt ki a szeme, önt fogja anyjának tekinteni, így könnyedén megfigyelheti őt, rögzítheti a hangját, feljegyzéseket készíthet a viselkedéséről...

A lehetőség egyszerre tűnt izgalmasnak és ijesztőnek – szinte megbénított a tudat, hogy egy ilyen fiatal életet bíznak a gondjaimra. Rámeredtem dr. Penfieldre, nem tudtam, komolyan beszél-e.

– ...közvetlen közlelről olyan dolgokat is felfedezhet, amiket mi nem. Remek lehetőség, hogy jobban megismerjük a gyöngybaglyokat. Természetesen folyamatosan tájékoztatna minket a kutatás eredményeiről.

A félelmeim ellenére legszívesebben átugrottam volna az asztal fölé, hogy Dr. Penfield nyakába boruljak, azt kiabálva: „Igen, ezer örömmel!” De visszafogtam magam, és igyekeztem komolynak látszani.

– Fel kell készülnöm a fogadására, de szívesen hazaviszem.

A világ egyik legszebb állatát készültem befogadni. A gyöngybaglyok sok mindenben különböznek a többi bagolytól. Egy teljesen különálló családba, a gyöngybagolyfélék családjába tartoznak, míg az összes többi bagoly a bagolyfélék családjának a tagja. Minden bagoly kedves volt a szívemnek, de a tudat, hogy az Észak-Amerikában létező egyetlen nem tipikus bagolyfaj egyedét fogom tanulmányozni, teljesen felvillanyozott.

Az első madár, az *Archaeopteryx* a felső jurá korban, 150–155 millió évvel ezelőtt jelent meg. Dinoszauruszszerű állat volt, de madár. Ezután kezdődött a madarak kialakulása, de a baglyok csak jóval később jelentek meg. Az én kisbaglyom régi idők tanúja volt.

Becslések szerint a gyöngybaglyok a paleocén korban (57,8–65 millió évvel ezelőtt) tűntek fel először. A modern gyöngybagoly, a *Tyto*, a miocén kor közepe táján (5,3–23,7 millió évvel ezelőtt) bukkant fel, és a pliocén (1,6–5,3 millió évvel ezelőtt), illetve a pleisztocén (0,01–1,6 millió évvel ezelőtt) korban alakultak ki a különféle változatai. A *Tyto alba* faj, amelyhez Wesley is tartozott, a pleisztocén korban jelent meg először. Bár a baglyokat néha ragadozó madárként emlegetik, inkább a rovarévő kecskefejőfélék közé tartoznak, mint a nappali ragadozómadarak (súlyomalakúak) rendjébe. A rovarévő kecskefejőfélék, mint az amerikai kecskefejő, egyfajta átmenetet képeznek a szabályos madarak és a baglyok között.

Mielőtt baglyokkal kezdtem volna foglalkozni, még csak nem is hallottam a kecskefejőfélékről, a könyvekben pedig mindig átugrottam azokat a részeket, amelyek azt taglalták, hány millió évvel ezelőtt jelent meg az adott állat a földön. De amikor a bagoly hozzám került, hirtelen ezek az információk is érdekelni kezdtek. Kiderült, hogy Wesley „törzse” kb. 1,6 millió éve él a kontinensen, és végig az ember közelében tartózkodott. De leginkább az a tény döböntett meg, hogy Wesley minden őse sikeresen megérte a felnőttkort, sőt egészséges utódot hagyott maga után. 1,6 millió éven keresztül. Egyszer sem szakadt meg a lánc, különben Wesley sem jöhetett volna a világra. Ez természetesen a föld összes lakójára igaz – de ettől még igazi csoda.

Vannak tudósok, akik azt állítják, hogy a madarak a dinoszauruszok utódai, és amikor megnéztem a – még tollazat nélküli – kisbagoly lábát meg a csőrét, el is fogadtam ezt a feltételezést. Nemrégiben napvilágra került őskori leletek tanúsága szerint egyes dinoszauruszok meleg vérűek, illetve tollas testűek voltak, fészekben nevelték a fiókáikat, és úgy etették őket, mint a mostani madárszülők.

A másik tulajdonság, amely különlegessé teszi a baglyokat, az agyszerkezetük, amely teljesen eltér a legtöbb gerincesétől. A gyöngybagoly agykérge elsősorban nem vizuális ingerek, hanem hangok feldolgozására specializálódott. Kíváncsi voltam, milyen hatással lesz mindez a bagollyal való interakcióra és a vizualitáson alapuló világomra. Tudtam, hogy a bagoly egész másképp látja a környezetét, mint mi. A tájékozódása össze sem hasonlítható, mondjuk, a kutyaéval, mivel a kutya elsősorban az orra és a szeme segítségével szerzi az információit. A kutyák, csakúgy, mint az emberek, szocializálódtak egymással, az évezredek során megtanultak együtt élni velünk. Sőt, egyes tudósok szerint az emberek és a kutyák kölcsönösen segítettek egymást a törzsfelépítésben. Egy nem szocializálódtat állattal viszont nagy kihívás együtt élni. A baglyok nem verődnek csoportokba, hanem a párjuknak szentelik magukat, és nagyrészt elszigetelten élnek.

A baglyok nem csupán történelmi és pszichológiai szempontból érdekes lények, hanem a vérmérsékletüket tekintve is. Játékos és kíváncsi állatok. Az egyik barátom ismerőse megmentett egy kuvikfiókát, és szárnyas kismacsaként jellemezte a madarat. A kuvik úgy vetette rá magát a tárgyakra, mint egy kölyökmacska. A baglyok kreatívak is tudnak lenni. Néha, amikor

elmegyek a Caltech Bagolylaboratóriumának valamelyik helyisége előtt, látom, hogy önfeledten játszanak – fognak egy ceruzát, lelökik az asztról, végignézik, hogyan pottyan a földre és gurul végig a padlón, majd ők maguk is leugranak az asztról, bukfenkezés közben a levegőben bemérik az írószerszámot, végül pedig rávetik magukat. Több kutatót is láttam, amint orrát a madár csőréhez dugva duruzsolt a baglyának, amikor azt hitte, senki sem látja őket, vagy csókolgatta az állatot, esetleg vidáman játszadozott vele. A jelek szerint ugyanúgy élvezték egymás társaságát, mint a kutyák meg az emberek. Vajon én közel tudok majd kerülni a baglyomhoz? Alig vártam, hogy kiderüljön. Hiszen az ember alapjában véve azért lesz biológus vagy természetbúvár, mert kíváncsi, és hajtja a vágy, hogy közvetlen közélről ismerhesse meg és tanulmányozhassa az állatokat – az úrkutató is ugyanennek a késztetésnek engedelmessé próbál minél többet kideríteni egy bolygóról vagy egy új csillagrendszerről. Talán végre valóra válik a gyerekkori álmom, és megismerhetek egy igazi vadállatot, gondoltam magamban. Ráadásul nem kell több ezer kilométert utaznom, és nem kell Afrika vagy az Amazonas-vidék őserdeiben bolyonganom, hogy rátaláljak erre az állatra. A bagolyfióka talált rám.

Felelősséggel tartozol azért, amit megszelídítettél

AMIKOR MAGAMHOZ VETTEM a baglyot, a legjobb barátnőmnél, Wendynél laktam albérletben, aki egy dél-kaliforniai tanyán élt a férjével, egy olyan környéken, ahol mindenki tartott lovakat meg háziállatokat. Wendy esetében a háziállatok csirkéket, gágogó ludakat, egy andalúz csődört, továbbá egy elválaszthatatlan párost alkotó kecskét és kancát jelentettek. Wendy festőként és zenészként dolgozott. Rengeteget turnézott a férjével, a távollétükben pedig én gondoskodtam az állatokról. Wendy ráadásul terhes volt, és a kisbaba körüli teendőkben is számított a segítségemre.

Akkor barátkoztunk össze, amikor egy, a San Bernardino-hegységben rendezett nyári táborban, ahol Wendy lovaglást tanított, egészen véletlenül sikerült legyőznöm őt egy lármás lovas játékban. Wendyt különös kapcsolat fűzte a lovakhoz, és az évek során sikerült ellesnem tőle pár fogást, amiket hasznosítani tudtam a vadállatokkal való foglalkozás során. Amikor megismerkedtünk, ő tizennyolc éves volt, én meg csak tizenkettő, de nem törődtünk a korkülönbséggel, mivel rengeteg közös vonásunk volt, a zene iránti rajongásunkat is beleértve.

Wendy éppen a kancát fényképezte az istállóban, amikor elmeséltem neki a sérült, árva kisbagoly történetét. Szorongva kérdeztem, hogy hazahozhatom-e a baglyot, de Wendy mosolyogva paskolta meg a ló nyakát.

- Egy gyöngybagoly! Ő lesz a család szeme fénye!
- Wendy – mondtam –, döglött egerek lesznek a fagyasztóban, és széttrancsírozott egerek a hűtőben. Nem baj?
- Hús, hús – vont a vállát a barátnőm.
- Sok egérről van szó, Wendy.
- Sok egérről? Mennyi az a sok?
- Hát, az idők során talán több ezer is lehet.
- Meddig él egy gyöngybagoly? – kérdezte Wendy.
- Nem tudom, fogságban meddig húzza. Úgy tizenöt-húsz évig.
- Szerintem vágj bele – felelte Wendy. – Ez egy életre szóló lehetőség.

A TERMÉSZETBEN A HÍM BAGOLY fáradhatatlan vadásznak számít. Minden éjjel fejenként legalább hat-hat egeret kell fognia a fiókáinak. Egy pár átlagban öt fiókát nevel. A hímnek a tojót is etetnie kell, aki egy pillanatra sem hagyja el a fészket, és naponta három egeret fogyaszt el. A hímnek persze saját magáról is gondoskodnia kell, ami további négy egeret jelent naponta. Ez a költségi időszakban összesen harminchét kifejlett egér éjszakánként.

A hím bagoly folyamatos zaklatásnak és stressznek van kitéve, mivel sosem kerül olyan messzire a fészektől, hogy ne hallja a fiókák folyamatos visítását és sivalkodását. A vadon élő hím baglyok úgy vadásznak, mint az örültek, és amikor lélekszakadva visszatérnek a fészekhez, a rakoncátlan fiókák azonnal lecsapnak rájuk: vadul követelik az enniválót, és a szó szoros

értelmében letámadják az őket etető csórt. Amikor a fiókák már nagyobbak, az apa úgy próbálja elkerülni az összecsapást, hogy gyorsan a fészek fölé ereszkedik, körözni kezd fölötte, és biztos távolságról pottyantja le az egeret a fiókák közé. Aztán újból felszárnyal a levegőbe.

A természetben a gyöngybaglyok nem élnek sokáig. Tizenötből csak öt éri meg az egyéves kort. Gyakran válnak közlekedési baleset áldozataivá, mivel ugyanabban a magasságban haladnak, mint az autók és a kamionok, így a reflektorok fénye meg a közlekedés zaja könnyen összezavarja őket. Nekirepülnek a magasfeszültségű távvezetékeknek, a mérgezett húsról – a mérget evett egérre – pedig különösen érzékenyek. Mégis, talán a természetes élőhelyek visszaszorulása a legfőbb oka a gyöngybagoly-populáció fogyatkozásának. A szabadban portyázó házimacskák néha megölik a bagolyfiókákat – csakúgy, mint a mosómedvék, a hiúzok, a pumák, a prérifarkasok és a nagyobb testű ragadozó madarak, például a szalagos bagoly, a fülesbagoly, a rétihéja, a sólyom vagy a sas. Néha még a kisebb madarak, például a hollók vagy a varjak is megtámadják és halálra csipkedik a gyöngybaglyot. De ami a legrosszabb, a ragadozó madarakat nem kedvelő emberek „passzióból” vadásznak rájuk, holott ezzel bűncselekményt követnek el, amely akár letöltendő szabadságvesztést vagy pénzbüntetést is vonhat maga után.

Arra az egy gyöngybagolyra, amely a tizenötből megéri a kétéves kort, ezek a veszélyek leselkednek. A természetben a tojók öt napig naponta egy tojást tojnak. Amikor a fiókák kikelnek – mindennap egy –, mindegyikük egy nappal idősebb és nagyobb, mint a másik. Mivel a fiókák gyorsan fejlődnek, mindig az elsőnek kikelt kisbagoly lesz a legnagyobb, a legerősebb, utána

következik a második legerősebb, és így tovább, egészen a legkisebb és leggyengébb, utolsónak született fiókáig. A szülők addig etetik a legerősebb és legagresszívabb fiókákat, amíg azok teljesen jól nem laknak. Egy jó évben mindenkinek jut ennivaló, szűkösebb időkben azonban a legfiatalabb fióka éhen hal. Ez talán kegyetlenül hangzik, de még mindig jobb, mintha az összes fióka alultáplált maradna és elpusztulna.

Természetesen egyik-másik gyenge, „életképtelen”, sok viszontagságot megélt kisbagoly, mint az én árvám is, rehabilitációs központba kerül, ha kibírja addig, amíg egy segítőkész ember rátalál és megmenti.

A Caltechen a szelíd gyöngybaglyok túlnyomó része egy bizonyos kutatóhoz kötődött, és az illető irodájában tanyázott, bár az igazsághoz hozzátartozik, hogy az egész emelet a rendelkezésükre állt. A vad gyöngybaglyok az irodák közelében álló csűr-szerű építmény közös ketreceiben és röpdéiben éltek. Egy csapat lelkes kutatóval dolgoztam együtt, akikkel vidám, baráti hangulatban végeztük a prima kis vizsgálatokat. Az volt a feladatunk, hogy a lehető legközelebről figyeljük meg a madarainkat, és beható ismereteket szerezzünk róluk. Dr. Penfield majdnem két évtizedig ingázott a baglyával az otthona meg az irodája között.

Mivel a baglyoknak nincsenek külső nemi szerveik, még egy szakértő is alig tudja megkülönböztetni a hímeket a tojótól, kivéve, ha kisebb műtéti beavatkozást kell végrehajtani a madáron, amelynek során láthatóvá válnak a belső szervei. Nem akartuk műtétnek alávetni a baglyainkat, ezért dr. Penfielddel csak tárlgattunk a madaraink nemét illetően. Úgy tippeltük, hogy mindkettőnké hím, de dr. Penfield baglya, a gazdája legnagyobb bosszúságára, tizenöt éves korában tojt egy tojást.

A baglyok gyorsan repülnek, még azok a példányok is, amelyek nem lehet visszaengedni a természetbe, ezért gyakran előfordult, hogy az intézet folyosóján félre kellett ugranunk egy-egy teljes gözzel közeledő bagoly elől. Tágas konferenciatermünk a padlótól a mennyezetig csupa üveg volt, és ha egy verőfényes kaliforniai napon elfelejtettük behúzni a függönyöket, valamelyik bagoly biztosan nekicsapódott az ablaknak. Szerencsére a baglyok jól ki vannak párnázva több rétegnyi pihével meg tollal, így nem szenvedtek balesetet, vagy legalábbis nem zúzták halálra magukat, mint más madarak. De az ablak teljes felületét rajzolt baglyokhoz hasonló sziluettek borították, sok helyütt még toll-darabok is tapadtak az üveghez.

A szelíd gyöngybaglyok tevékenyen részt vettek a mindennapjainkban: szabad bejárásuk volt az irodákba, néha peckesen masíroztak a földön, máskor úgy száguldoztak a levegőben, mint a vadászpilóták, néha lágyan lebegtek a fejünk fölött, máskor siklórepülést végeztek. Mintha a Roxfortban dolgoztunk volna, azzal a különbséggel, hogy mi nem leveleket kaptunk a baglyoktól, hanem felköhögött köpetgolyócskákat találtunk a kávésbögrénkben. A szabadon közlekedő baglyok látványa természetesen kissé megbotránkoztatta az avatatlanokat. Egyszer egy villanszerelő éppen a vezetékeket javította az épületben, amikor egy bagoly bukkant elő a semmiből, és egyenesen a férfi felé repült. Szegény fickó velőtrázó sikoly kíséretében vetette magát a földre, eltakarta a fejét, és közben spanyolul kiabált. Mexikóban az a hiedelem járja, hogy a bagoly felbukkanása halált jelent: a baglyok rossz ómennek számítanak, és természetfölötti erőt tulajdonítanak nekik. Odaszaladtam a villanszerelőhöz, letérdeltem mellé, és spanyolul elmagyaráztam neki, mit keres a bagoly az

épületben. A fickó ijedten lapított a földön, úgy kukucskált föl rám a karja alól. Nem hitt nekem, mert felugrott, és a legközelebbi kijáráshoz rohant.

A dél-kaliforniai indiánok azt vallják, hogy a baglyok a barátaink, akiket azért küldtek a földre, hogy megmutassák nekünk az utat a sötétben, hozzájuk hasonlóan én is szerencsehozó lényeknek tartom a baglyokat. A gyöngybaglyok már évezredek óta a gazdák barátai, hiszen hatékonyan tizedelik az egereket az istállókban és a magtárakban. A gyöngybagolyhoz egyéb mítoszok is fűződnek, mint például a kelta Banshee, az éjszaka jajongó szellemasszony, illetve a kísértetjárta házak legendája. A gyöngybagoly rikoltása egy elhagyatott házban vérfagyasztó lehet, ha az ember nem tudja, mit hall. Talán egy hatalmas kamion légfékjéhez hasonlíthatnánk a hangját. Képzeljék el, mit érezhetett az, aki az ipari forradalom előtt hallotta ezt a sipítást! Biztosra vette, hogy csakis egy démon adhat ki magából ilyen szívszaggató hangot.

Ami engem illet: valahányszor fordulatot vesz az életem – jó értelemben –, egy hús-vér bagoly jelenik meg előttem, pontosan a döntéshozatal pillanatában. Mintha azért jönne, hogy megmutassa a helyes utat. Egy vasárnap este, amikor a Sierra-hegységből tartottam hazafelé, egyedül autóztam az országúton, és letekertem a kocsiaablakot, hogy élvezzem a lágy szellő simogatását. Hirtelen egy gyöngybagoly bukkant elő a semmiből a kocsi oldalánál, éppen szemmagasságban. Mellettem repült, a szárnya szinte súrolta a vállamat. Ha kinyújtom a karom, könnyedén megérinthettem volna. Egy dombról gurultam lefelé, és elég lassan haladtam ahhoz, hogy alaposan szemügyre vegyem a madarat – amikor felé fordultam, találkozott a tekintetünk, majd ismét az útra koncentráltunk, de aztán újra egymásra

pillantottunk. Ez így ment tovább, amíg egy kanyarhoz nem értünk, ahol a bagoly lekanyarodott egy rét felé. Bámulatos találkozás volt. (És máris tudtam, mit kell tennem, ha hazaérek.)

Amikor az intézethez kerültem, a bagolyröpdében nemcsak gyöngybaglyok voltak, hanem nagy fülesbaglyok, üregi baglyok és erdei fülesbaglyok is. Az utóbbiakat inkább jóindulatból fogadtuk be, mintsem kutatási célból. A szelíd baglyoktól eltérően, amelyek együtt laktak velünk az épületben, a vad baglyok néha patkányt is kaptak az egér mellé, mert patkányt nagyon könnyű volt beszerezni. Az egerek nagyjából akkorák, mint egy szelet csokoládé, így a baglyok egészben nyelik le őket, ami a lehető legtisztább megoldás. Az egerek beszerzése azonban drága és fáradságos multság volt. Így jöttek a képbe a patkányok.

Egyes kutatólaboratóriumok, ahonnan a patkányokat szereztük, valószínűleg génkísérleteket végeztek, mert a patkányaik óriásira nőttek: legalább hatvan centiméteresek voltak. Egészben és fagyasztva szállították a patkányokat, amelyeket húsbárdal szeleteltünk fel kis korongokra. Aztán behelyeztük a kiolvadt, szőrös szelű patkányszeleteket a röpdébe, ahol a baglyok rögtön rájuk vetették magukat. A lécek között húscsapatok potyogtak a röpdé deszkapadlójára meg az egy méterrel lejjebb nyüzsgő csótányok közé. A csótányok gyorsan eltakarították a patkányhúst, de megvolt az az idegesítő szokásuk, hogy időnként előmásztak a rejtekhelyükről, és halálos nyugalommal sétafikáltak a padlón. A baglyok hat-tíz méterrel följebb laktak.

Mivel nem akartunk túl sűrűn bejárni a vadabb és ijedősebb baglyok közé, mindennap a madárház hátuljába slagoztuk a megmaradt és rothadásnak indult húscsapatokat, ahol bűdös halomokba gyűltek. A bűz leírhatatlan volt.

A biológusok határozottan elvárják egymástól, hogy mindenki zokszó nélkül tűrje a megpróbáltatásokat. Talán így akarják elnyerni a többi tudós elismerését. Nekem is a munkámhoz tartozott az állatok etetése és a takarítás, ezért háromhavonta tetőtől talpig beöltözve, esőkabátban, gumicsizmában, kesztyűben és arcmaszokban jelentem meg a röpdében. Nagy szemeteszásokba lapátoltam a kukacoktól hemzsegő zöld patkánytrutymókupacokat, és az egészet kicipeltem a kukába. *Brrr!* Csak úgy záporoztak rám a kukacok! Úgy éreztem, mintha a bűz önálló életre kelne, és körülfonna, hogy minden szaglősejtembe és pórusomba bevegye magát. A túlélés ösztöne arra készlet minket, hogy meneküljünk a halál meg a romlás elől; én is menekültem volna, de le kellett gyűrnöm az idegenkedésemet, hogy elvégezzem a munkát. Büszke voltam magamra, hogy nem ájultam el.

Mint a példa is mutatja, ez az etetési rendszer hagyott némi kívánnivalót maga után, így végül egy másik épületben létrehoztunk egy méregdrága, bagolybarát madárröpdrendszer – még hozzá vízöblítéses aljzattal. Amikor át kellett szállítanunk a baglyokat az új épületbe, speciális rugalmas hálóval fogtuk be, és – az út rövidsége miatt – macskaszállító dobozokban helyeztük el őket. A baglyok önérzetes lények, akik nem félnek véleményt nyilvánítani. A madaraink fel voltak háborodva, és az egész utat végigvisították; csak akkor hallgattak el, amikor szabadon engedték őket az új épületben. Kevés vérfagyasztóbb hang létezik egy felbőszült gyöngybagoly rikoltozásánál, és mivel a madarak macskaszállító dobozokban voltak, elterjedt rólunk a pletyka, hogy macskákat kínozunk. Most őszintén: ha macskákat kínoztunk volna, cicamintás dobozokban hurcoljuk végig a nyávogó állatokat az intézet udvarán?

Az intézeti baglyok gondozásának bonyodalmaihoz képest egy szem bagolyfióka ellátása gyerekjátéknak tűnt. Nem kellett hatalmas röpdét építenem vízöblítéses aljzattal, automata klíma- és világítóberendezéssel. Csak néhány eszközre volt szükségem, például egy jó bagolyülőre. A baglyokat nem lehet ketrecben tartani, mert beverik a szárnyukat a rácsokba. Én a saját szobámban készültem elhelyezni a baglyomat – a zebra pintyeim mellett –, és úgy terveztem, naponta csak egyszer fogok feltakarítani utána.

Miután beleegyeztem, hogy magamhoz veszem a baglyot, egész éjjel ébren hánykolódtam, és egyfolytában a kis fióka járt a fejemben, akinek az élete másnaptól összefonódik az enyémmel. Tudtam, ha magamhoz veszem, soha többé nem vihetem vissza a laboratóriumba a többi bagoly közé, annyira ragaszkodni fog hozzám. Rajtam múlik, hogy boldog, kényelmes élete lesz-e. Fizikailag és érzelmileg is teljesen rám lesz utalva, és ha magára hagyom, ijedtében, zavarában és bánatában biztosan elpusztul.

Nem is emlékszem, másnap reggel hogyan jutottam el az intézetbe. Berohantam az irodába, és közöltem, hogy magamhoz veszem a fiókát. A kisbagoly inkubátorban feküdt. Megérintettem a csupasz, gyámoltalan kis állatot. Amikor a tenyerembe vettem, azonnal feltámadt bennem a védelmezőösztön.

Dr. Penfield mosolyogva nézett rám.

– Felelősséggel tartozol azért, amit megszelídítettél – mondta.

Csecsemőkor

WESLEY-NEK NEVEZTEM EL A KISBAGLYOT. A név tökéletesen illett hozzá; gyerekesen aranyos volt, ugyanakkor egy tiszteletreméltó, felnőtt ragadozó madárnak is kellő komolyságot és méltóságot biztosított. Mivel Valentin-napon ismertem meg Wesley-t, és tudtam, hogy az arca egyszer majd egy fehér szívre fog emlékeztetni, a középső neve Valentine lett. A tenyerembe fogtam és az arcomhoz szorítottam az iciripiciri bagolyfiókát.

– Mostantól én vagyok az anyukád – mondtam neki.

Beraktam a fiókát a köpenyem zsebébe, óvatosan körülfogtam törékeny testét, hogy melegen tartsam, aztán körbejártam az épületeket, hogy fészeknek valót gyűjtsek. Többek között azokat a pokrócot is magamhoz vettem, amelyeket még én hoztam be a műfészkekhez.

Innentől kezdve mindenhova együtt mentünk. Az első télen, nehogy megfázzon, babatakaróba bugyolálva vittem magammal Wesley-t a boltba, és végig az ölemben tartottam. Időnként előfordult, hogy valaki meg akarta nézni a „kisbabát”, és amikor széthajtottam a pokrócot, visítva ugrott hátra:

Egyhetesen. – *Stacey O'Brien*

– Mi ez?! Dinoszaurusz?

A világ tele van tanult felnőttekkel, akik jelzáloghitelekkel meg tőzsdei portfóliókkal foglalkoznak, mégis azt hiszik, hogy egyesek dinoszaurusszal a karjukon mászkálnak bevásárolni.

A Caltechen a kutatók kiderítették, hogy a baglyok hang alapján vadásznak – de nem echolokációval, mint a denevérek, hanem úgy, hogy felismerik a zsákmányállatok cincogását, és a fülükre hagyatkozva határozzák meg az egér helyzetét. Amikor egy ember belép az erdőbe, elsősorban a látását használva halad a fák között. Ezzel szemben a baglyok, bár sötétben is élesen látnak, főként a hallásuk alapján tájékozódnak. A gyöngybaglyok „hangképeket” alakítanak ki maguknak az erdő kakofóniájából: az állatok neszezéséből, a talajon kavargó levelek zörgéséből, a fák között elsuhanó szél zúgásából. A gyöngybagoly arca parabolaantennaként fogja fel a hangokat, amelyeket aztán a füléhez irányít. Az emberi fültől eltérően, amely a fej mindkét

oldalán ugyanott található, a baglyok fülei nem szabályosan helyezkednek el. Az egyik magasabban van, mint a másik, így a madár sokkal pontosabban be tudja mérni egy hang forrását, mint az ember. A baglyok agyának kiterjedt kéregállománya ugyanolyan mértékben specializálódott a hangok feldolgozására, mint a miénk a vizuális leképzésre, vagyis hangtérképet készít a madár környezetéről. Ennek köszönhetően a gyöngybagoly akár egyméteres hóréteg alatt, csupán a szívverés alapján is pontosan be tudja mérni az egér tartózkodási helyét, és már messziről meghallja a zsákmány lépteit.

Ennek tudatában állandóan szóval tartottam Wesley-t, hogy mire kinyílik a szeme, már jól ismerje a hangomat. A fészekben is ugyanez történik: a bagolyfióka már a tojásból hallja, hogyan kommunikálnak egymással a szülei. Amikor Wesley végre kinyitotta a szemét, egyenesen rám nézett.

– Szia, Wesley! – köszöntöttem.

– Krííííí! – visította Wesley válaszul rekedtes, lágy hangon, miközben mélyen a szemembe nézett.

A többi gyöngybagolyhoz hasonlóan Wesley-nek is két szemhéja volt: az égszínkék árnyalatú pislogó membrán a normál, rózsaszín szemhéj alatt helyezkedett el, amelynek hosszú fehér pillái tulajdonképpen parányi tollacskák voltak. Wesley igazi mamája is hasonlóképpen járt volna el. A fészekben a bagoly mama már akkor lázasan csacsog a fiókáknak, amikor azok még ki sem keltek a tojásból. Amint a fiókák kinyitják a szemüket, azonnal szemkontaktust létesítenek a szüleikkel és a testvéreikkel, és közben hangosan csivitelnek. A kisbaglyok mindig szemkontaktust létesítenek, ha enivalót kunyerálnak, vagy az anyjuk figyelmét akarják magukra vonni. Wesley is rögtön felém fordult, hangosan

csicseregni kezdett, egyenesen a szemembe nézett, és megpróbált kommunikálni velem. Átható tekintettel meredt rám.

Wesley-nek sejtelmes mélyfekete szeme volt. Már az első pillanattól kezdve rejtélyesen csillogott és mágnesként tapadt rám. Amikor belenéztem a baglyom szemébe, mintha a végtelent láttam volna: valami messzi, kozmikus világot. Merőben spirituális élmény volt – egy pillanatra sem tudtam szabadulni a hatása alól –, gyakran egészen beleborzongtam a Wesley tekintetéből áradó zabolátlanságba és mélységbe. Mások is felfigyeltek erre a tulajdonságára, és csak nehezen tudták szavakkal leírni a tekintete mögött megbúvó erős, öntudatos egyéniséget.

Wesley szemgolyója, akárcsak a többi bagolyé, fixen ült a helyén, ezért a madár csak úgy érzékeli a mélységet, ha oldalra fordítja a fejét. Wesleynek hosszú, vékony nyaka volt, rengetegféleképpen tudta tekergetni, sőt akár 180 fokkal is képes volt elfordítani – a baglyok híresek erről a fura, ijesztő szokásukról. A természetben a baglyok hátrafordított fejjel is kényelmesen tudnak ülni, így szemmel tarthatják a ragadozókat meg a zsákmányállatokat anélkül, hogy akár csak egyszer is meg kellene moccanniuk. Wesley már pelyhes fiókaként is azzal riogatott, hogy háttal ült nekem, és közben felém fordította a fejét. Bár ez teljesen természetes dolog a baglyoknál, mi természetellenesnek, sőt, természetfölöttinek tartjuk. Olyan, mintha *Az ördögűzőből* látnánk egy jelenetet.

– Wesley – szoltam rá ilyenkor –, ne hozd rám a frászt!

Wesley betartotta az első számú bagolyszabályt, és nem piszkított a saját fészkebe. A baglyok kezdettől fogva kényesek a higiéniára. Wesley addig tolatott hátrafelé, amíg a fenéke teljesen ki nem lógott a „fészekből”, amit még az ürítés előtt készítettem

Öthetesen a dobozában. – *Stacey O'Brien*

neki. Amikor először kezdett hátrafelé szaladni a szőnyegen, kimeresztett fenékkal próbálta „belőni” a szőnyeg szélét. Nagy utat tett meg, mire megtalálta a megfelelő helyet. Mivel a szőnyeget hitte fészeknek, ha egy darab papírtörölközőt terítettem a háta mögé, azonnal érzékelte, hogy megváltozott a talaj textúrája, és úgy döntött, sikerült elérnie a „fészek” szélét, majd csendes megkönnyebbüléssel pottyantotta el az ürülékét.

A biológusok az „ürítés” és az „ürülék” tudományos kifejezéseket használják a székelés folyamatának, illetve eredményének megnevezésére. A biológia egyik népszerű ága, a szkatológia az anyagcsere végtermékével foglalkozik, amely nem összekeverendő az egyszerű ürülékkel. Bár gyakorlatilag ugyanarról az anyagról van szó, ha azért tanulmányozzuk, hogy minél többet megtudjunk belőle az adott állat egészségi állapotáról és táplálkozásáról, végterméknek nevezzük. Ha az állat ránk ürít, vagy

beszennyez valamit az ürülékével, a „kaka” szó változatait használjuk. „A fenébe, lekakálta a nyakamat!” Vagyis ha az anyag a földön van, akkor ürülék. Ha mikroszkóp alatt, akkor végtermék. Ha pedig végigfolyik a nyakunkon, akkor kaka.

Nem elég, hogy Wesley bőséges mennyiségű meleg, nyálkás ürüléket és elég sok kakát termelt, ráadásul olyan savas volt a nyála, hogy égette az arcomat. A savas nyál az első szakasza annak a különleges rendszernek, amelynek köszönhetően a baglyok egy röpke óra alatt megemésztenek egy egeret. A nyál azokat a baktériumokat is elpusztítja, amelyeket a baglyok a kissé már „romlott” hús elfogyasztása közben szednek össze. A bagoly, miután két részből álló gyomrában megemésztette az egeret, szőrből és csontból álló köpetet köhög föl, amelyből mintha az összes húst kiszippantották volna. Az iskolák és az egyetemek részéről nagy a kereslet a bagolyköpetre, mert a rágcsáló teljes csontváza összeállítható belőle. A köpet elemzése során a diákok megtanulják, hogyan térképezik fel a biológusok a vadállatok szokásait és étrendjét. Ha ezt korábban tudom, nem dobom ki a szemébe Wesley köpeteit. Ma már boldog-boldogtalan a bagolyröpdékből összeszedett köpetgolyókkal kereskedik. Mivel a köpet sokáig ázik a gyomorsavban, a macska szőrgolyóitól eltérően meglehetősen tiszta, továbbá hamar megszárad és megkeményedik. Idővel aztán szétmállik, és ha a fészekben marad, puha, bolyhos réteget képez a fészek alján. Sokan összetévesztik a köpetet az ürülékkel, de a baglyok emésztőrendszere nagyon hatékonyan elkülöníti egymástól a kettőt. A bagolyürülék pontosan olyan, mint a többi madár ürüléke.

A többi bagolytól eltérően a gyöngybaglyok bűzös borzokat is megszégyenítő önvédelmi mechanizmussal rendelkeznek. Ha

fenyegetve érzik magukat vagy idegesek, olajos, sötétbarna, orrfacsaró bűzt árasztó anyagot lövellnek ki a hátsó felükből. Ezt nem külön mirigy termeli, mint a bűzös borz váladékát, de módfelett elrettentő erővel bír. Wesley velem szemben sohasem vetemedett ilyesmire, de ha valamilyen megrázó élményben volt része, mindig bevetette ezt a fegyvert. Szerencsére volt annyi lélekjelenlétem, hogy törölközővel álljam útját a barnás trutyinak, amely aztán rövid úton az utcán landolt egy szemeteszákba csomagolva, különben az egész házat ki kellett volna üríteni. Wesley időnként minden különösebb ok nélkül is telespiccelte a szobát: valószínűleg a mérgeanyagokat akarta kiüríteni magából.

Wendy kisbabája nem sokkal Wesley érkezése után született meg, vagyis a két jövevény nagyjából egyidős volt. Azon poénkodtunk, hogy az én kisbabám, Wesley, sokkal problémásabb gyerek, mint Wendy kisbabája, Annie, mert Annie végigaludta az éjszakát, míg Wesley-nél csak néhány hónapos korában lehetett elérni ugyanezt. Bár a baglyok éjszakai állatok, Wesley végül szót fogadott nekem – a mamájának –, és beletörődött, hogy éjszaka aludni kell, vagy legalábbis nem szabad zajongani.

Minden este a párnám mellé tettem Wesley dobozát, és jól az ágyhoz rögzítettem, nehogy leboruljon. A természetben a bagoly mama egy tapodtat sem mozdul a fiókája mellől, ezért én is úgy aludtam, hogy közben végig Wesley fölé tartottam a kezem. A fészekben a fiókák összebújnak az anyjukkal, és a bagoly mama gyengéden végigcsipkedi a kicsiket a csőrével, amit a kisbaglyok nagyon megnyugtatónak találnak, ezért én is végigcsipkedtem Wesley testét, Wesley pedig válaszul a csőrébe vette az egyik ujjamat, és lassan álomba szenderült. A kézfejemhez simult, és a hasára fordulva aludt. Fejét és lábát a pocakja alá húzta: olyan

volt, mint egy gombolyag. Békésen aludtunk egy darabig, de aztán két óra múlva sürgető hang riasztott fel álmomból – rikoltozás és sziszegés keveréke –, ami azt jelentette, hogy Wesley éhes.

Miután hazahoztam Wesley-t, kis etetőterületet alakítottam ki neki az íróasztalomra leterített törölköző segítségével. Kivettem egy zacskó egeret a fagyasztóból, és kiolvasztottam a mikróban. Aztán egy ollóval falatnyi darabokra vágtam a tetemeiket. Miután ráültettem Wesley-t a törölközőre, bal kézzel megtámasztottam a hátát, jobb kézzel pedig etettem. Megpróbáltam utánozni a bagolyszülőket, és csipesszel nyomtam oda a kis egérdarabkákat Wesley csőréhez. Wesley oldalról elkapta a húscsacfatot, és mohón lenyelte. Addig evett, amíg teljesen el nem telt: ilyenkor undorodva fordította el a fejét a felkínált húsdarab láttán. Lehunyta a szemét, félrebiccentette a fejét, és a kezemnek támaszkodva mély álomba merült. Egy egész életre szóló szeretetteljes rituálé kezdete volt ez.

Wesley olyan gyorsan nőtt, hogy minden reggel nagyobbnak látszott, mint az előző este. Egeret kellett ennie, hogy rendesen fejlődjön. Rengeteg egeret – hatot naponta. De ez nem okozott gondot. A Caltech zacskószám szállította a humánusan leölt, fagyasztott egereket. Mintha csak a szupermarketben vettem volna ennivalót.

Aztán hirtelen beütött a krach: az egész államban megcsappant a rágcsálók száma. Minden ragadozó- és kígyótulajdonosnak magának kellett gondoskodnia kedvence ellátásáról. Az intézetben udvariasan közölték velem, hogy ezentúl nekem kell beszereznem az egereket. Bár Wesley ragadozó madár volt, eszembe sem jutott, hogy egyszer majd egereket kell gyilkolásznom a kedvéért. Már a gondolat is elborzasztott, de nem kínálkozott más megoldás. Egy anya bármit megtesz a gyerekéért, és ha a gyerekeknek

egeret kell ennie, máskülönben elpusztul, akkor anya megy, és egeret fog. Így is lett.

Először fogalmam sem volt, hogyan öljem meg az egereket. A lehető leggyorsabban és legfájdalommentesebben akartam végezni velük. Mivel mérget nem használhattam, kollégáim tanácsára kivittem az egereket a kert végébe, és egy jó éles ollóval lenyisszantottam a fejüket. Olyan gyorsan történt az egész, hogy az egerek fel sem fogták, mi történik velük. De még így is hátborzongatónak találtam a dolgot, a kert pedig úgy nézett ki, mint egy tömeggyilkosság helyszíne.

A mészárlás egy csomó macskát vonzott a kertbe: egyenként masíroztak át a kerítésen, és kétlépésnyire felsorakoztak előttem. Némán, tekintetüket a kezemre szegezve figyelték a műveletet, csak a farkuk vége remegett. Ünnepelesen bámulták az élő egerektől hemzsegő zsákot, a lefejezés aktusát, majd a fűre hajított, enyhén rángatózó testeket. Benyúltam a zsákba, kivittem egy egeret, és ezt legalább harmincszor megismételtem. A macskák soha nem közeledtek a zsákhoz vagy hozzám. Fura jelenet volt. Úgy éreztem magam, mint egy papnő, aki véráldozatot mutat be a hívei előtt.

Miután az összes egérrel végeztem, nejlonzacskóba lapátoltam a fejeket meg a testeket, és az egészet betettem a fagyasztóba. Ez később bonyodalmakhoz vezetett, mert mire eljött az etetés ideje, a kifolyó vértől a maradványok egyetlen nagy gombóccá fagytak, ezért jégcsákánnyal kellett leválasztanom egymásról az égetetemeteket. Piszkos munka volt, és abban az időben gyakran gyötörtek rémálmok.

Végül más megoldást kellett találnom. Valakitől azt hallottam, hogy ha a farkánál fogva felemelem az egeret, jól megpörgetem

a levegőben, majd az utolsó pillanatban egyetlen gyors csuklómozdulattal kemény felülethez csapom a fejét, azonnal elpusztul, még hozzá fájdalommentesen. El sem jut az agyáig, hogy veszély fenyegeti. Nem kellett sokat győzködni. Kipróbáltam a módszert, és be is vált: az egerek egy pillanatig sem szenvedtek. Nekem viszont, miután Wesley élete során megközelítőleg 28 000 egeret tettem el láb alól, teljesen tönkrement a jobb csuklóm – kéztőalagút-szindróma alakult ki benne.

Nem volt könnyű ilyen sok egeret szerezni. Az otthonom harminc kilométeres körzetében az összes állatkereskedésben törzsrevőnek számítottam. Kellett az egér. Még hozzá egészben. Minden egyes szerve, minden egyes csontja, minden egyes szőrszála létfontosságú volt Wesley jóltápláltsága szempontjából. Vannak, akik kalciumban megfogatott húsdarabokkal etetik a baglyukat, de ha az égértetem nem teljes, a gyöngybagoly vérmérgezést kap, és lassú halált hal. A baglyok szervezete úgy van kitalálva, hogy az egér összes porcikáját feldolgozza. Így hát kénytelen voltam fejben tartani, melyik boltba mikor szállítanak, és a világ végére is elmentem, hogy beszerezsem a szükséges fejadagot.

Egy este messzebbre kellett autóznom, hogy megvegyek harminc egeret – az összes egeret elhoztam, ami a boltban volt. Nem fehérék voltak, hanem barnák, mint a mezei egerek. Szerencsére a szín nem befolyásolja a rágcsálók tápértékét. Mindet meg akartam venni, még hozzá gyorsan. Az eladó papírzacskóba tette az egereket. Bedobtam a zacskót a kocsis hátsó ülésére, és már indultam is. Útközben kiderült, hogy kevés a benzinem, ezért megálltam egy benzinkútnál.

Amikor a kutas odaért a kocsihoz, letekertem az ablakot, és kiszóltam neki:

– Jó estét!

A pasas biccentett, majd a hátsó ülésre pillantott. Kikerekedett szemmel nézett vissza rám. *Jaj, ne!* – gondoltam magamban.

– Valami baj van? – kérdeztem.

A kutas nem válaszolt, csak lassan hátrálni kezdett. Hátra sem kellett néznem, rögtön tudtam, mi a baj. Elszabadultak az egerek.

Gyakran előfordult, hogy a szállítás során az egerek kirágták magukat a zacskóból. Hónapokba telt, mire rájöttem, hogy akváriumot kéne tennem a hátsó ülésre. Ráadásul egy-két egérnek mindig sikerült megszöknie. Beszorultak a műszerfal mögé, elrágták az elektromos vezetékeket, és agyoncsapta őket az áram. Nem engedhettem meg magamnak, hogy állandóan szerelőhöz hurcoljam a kocsit. Az egyik döglött egeret sehogy sem tudtam kipiszkálni, ott rohadt el a műszerfal mögött. Olyan bűdös volt a kocsiban, hogy hónapokig letekert ablakkal kellett járnom.

Egy másik egér egyenesen a cipőmbe esett. Felsikoltottam, és egy pillanatra elvesztettem az uralmam az autó fölött. Lehúzódtam az út szélére, kilöktem az ajtót, és lerántottam a cipőmet. Egy kapálózó, csupa olaj fehéregér pottyant ki belőle, majd vilámgyorsan eltűnt a bokrok közt.

– Ööö, tele kérném – szóltam oda a benzinkutasnak, aki továbbra is ijedten hátrált a kocsitól.

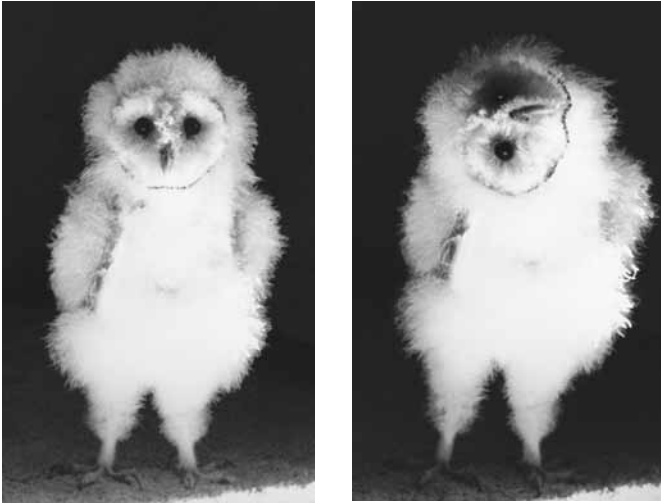
– Hölgyem – dadogta a pasas –, tele van az autója mezei egérrel. Csak úgy... nyüzsögnek benne!

Hátranéztem, és láttam, hogy harminc barna egér futkározik az ülésen, a padlón, a kilincseken meg az ablakkereten... mindenütt. Mintha a *Willard* című film egyik jelenetét láttam volna. Mire felpillantottam, a kutasnak nyoma veszett.

Megint egyedül kellett megtankolnom a kocsit.

Totyogó korszak: A baglyom nélkül soha

Két hónaposan, a fényképezőgép bűvöletében. – *Wendy Francisco*

NAPONTA INGÁZTAM AZ OTTHONOM és a munkahelyem között, ahova Wesley is velem jött. Néha nehéz volt úgy dolgozni, hogy mindenhova magammal kell cipelnem a baglyomat, ezért egy szép napon elhatároztam, hogy az egyik kutató gondjaira bízom Wesley-t.

– Hé, Jergen, vigyáznál egy kicsit a baglyomra?

Jergen belenézett a dobozba, és szemügyre vette az alvó fehér gombócot.

– Hát persze!

Wes édesdeden szunyált, amikor magára hagytam. Sietve munkához láttam, remélve, hogy a baglyom elég sokáig alszik, és mindenre marad időm. Pár perc múlva azonban lábdobogást hallottam: valaki keresztülvágott a bagolyröpdre széles deszkapadlóján. Jergen. Még a szokásosnál is sápadtabb volt, az arcán viszont két piros folt virított.

– Azonnal gyere vissza az irodába! – lihegte.

– Mi történt? – kiáltottam fel, és azonnal eldobtam mindent, ami a kezemben volt. – Megsérült?

– Nem tudom, nem tudom, csak gyere fel! – sürgetett Jergen.

Kalapáló szívvel rohantam vissza az irodába, kettesével szedve a lépcsőfokokat. Amikor a harmadik emeletre értem, fülsiketítő visongás ütötte meg a fülemet. Beszaladtam az irodába, és láttam, hogy Wesley idegesen nyújtogatja a nyakát a kartondobozban. Olyan hangosan jajveszékelt, hogy mindenki kimene-kült a helyiségből.

Amikor odaléptem a dobozához, üdvözlésképpen rám hunyorított, és lágyan, kedvesen csiripelni kezdett. Amint megpillantott, máris szebb színben látta a világot.

– Soha többé ne hagyj magára! – mondta Jergen. – Különben kikészít minket.

A természetben nincs bébiszitter. Ez is a *bagolymódi* része.

A nagy megrázkódtatásra való tekintettel a továbbiakban mindenhova magammal hurcoltam Wesley-t, és csak három hónapos kora után mertem egyedül hagyni, amikor a vadon élő bagolyfiókák már kirepülnek a fészekből. Addig azonban

munka közben is mindenhova együtt mentünk. Wesley ott volt mellettem a dobozban, amikor a többi állatot etettem, vagy a laborban vizsgáltam valamit a mikroszkóppal.

OTTHON KÖNNYEBB DOLGOM VOLT, mert minden időmet és figyelmemet Wesley-nek szentelhettem. És Wesley is kíváncsian figyelt engem. Normális esetben a baglyok minden trükköt az anyjuktól lesnek el. Vagyis Wesley engem tekintett mintának. Amikor látta, hogy megsimogatom Courtney-t, Wendy golden retrieverét, bátran és kíváncsian viselkedett. Mivel még pici volt, nem tudta magáról, hogy ő egy ragadozó madár, és bármilyen állattal kész volt összebarátkozni. Ha az anyukája nem fél, akkor ő is nyugodt lehet. Courtney már régóta meg szeretett volna ismerkedni Wesley-vel, ezért úgy döntöttem, hogy összeeresztem őket. Wendy felügyelt Courtney-ra, én pedig a kezemben fogtam Wesley-t. Courtney Wesley csőréhez érintette az orrát, de nem történt semmi. Letettem Wesley-t a földre, mire Courtney azonnal végigszaglásztta a madarat, majd úgy feküdt le mellé, mintha a kiskutyája lenne. Innentől kezdve Wes szívesen üldögélt a kutya két mellső mancsa között, és a két állat elválaszthatatlan lett.

Amikor én vigyáztam Wendy kislányára, Annie-re – aki nem sokkal azután született, hogy magamhoz vettem a bagolyfiókát –, Wesley is ott volt velünk. Sőt, nyugodtan otthagyhattam Wesley-t a dobozában az ágyon, a párnám mellett, ahol aludni szokott, amíg megvacsoráztam Wendyékkal. De az első három hónap nagyon hosszúnak tűnt, mert elég bonyolult és kényelmetlen, ha az embernek állandóan magával kell hordozni egy gyámoltalan bagolyfiókát.

Courtney kutyával.– *Stacey O'Brien*

Wes egy hónapos lehetett, amikor egyik este csörgött a telefon.

– Szia, Stacey! – búgta a kagylóba egy kellemes hang. Remegni kezdett a térdem. Egy srác, Paul, aki után hónapok óta epekedtem, aki miatt rengeteget imádkoztam és sírtam, randira hívott. Jól nézett ki, zenészként dolgozott, szőke volt, mint én, alacsony, mint én, imádta a zenét, mint én. Már régóta meg voltam győződve arról, hogy Pault az ég is nekem teremtette – és úgy gondoltam, csak idő kérdése, hogy ő is rájőjjön erre. Említettem már, hogy jól nézett ki?

– Nagyon szívesen – dadogtam.

De aztán hirtelen eszembe jutott a *baglyomódi* – és a „bébiszitter nuku” szabály. Wesley-t is kénytelen lennék magammal vinni. Bele se mertem gondolni, mi történik, ha torkaszakadtából ordítani kezd egy előkelő étteremben. Mondanom kellett valamit:

Wesley öt hónapos
korában Stacey-vel.

– Wendy Francisco

Héhetes korában
egy normál méretű
konyhai papírtörölő-
guriga mellett.

Így jól látszik,
milyen magas. –

Stacey O'Brien

– Ööö, egy bagolyfiókát nevelek, és nem hagyhatom egyedül. Esetleg magammal vihetném egy dobozban? Egeret eszik, de nem lesz baj, mert az egér már fel van darabolva. – Kalapáló szívvel vártam a választ.

Paul habozott egy kicsit, majd azt felelte:

– Persze, hozd csak nyugodtan.

Megbeszéltünk egy randit két héttel későbbre, majd letettem a kagylót. Magamon kívül voltam örömömben.

Wesley gyorsan cseperedett. Ahogy nőtt, egyre mozgékonyabbá vált: sehogy sem bírt megülni egy helyben, állandóan kimászott a takarók közül, és megpróbált felkapaszkodni rám. Egyik este, etetés közben váratlanul lábra állt. Hathetes volt, és nagyon meglepődött, hogy hirtelen magasabbról látja a világot. Kíváncsian nézett rám: várta a magyarázatot.

– Wesley! De ügyesen felálltál! – dicsértem meg, mire Wesley megnyugodott.

Nem sokkal ezután megtette az első lépést – és ezzel a lépéssel minden megváltozott. Olyan volt, mint egy kisgyerek, körbe-körbe szökdécselt a szobában, és mindenhova be akart mászni. Hogyan fogom megvédeni az én kis totyogómat? Szerencsére a Caltech kölcsönadott egy ülőfát, amit kifejezetten ilyen korú baglyoknak terveztek. Tulajdonképpen egy 1,2x1,2 méteres deszkalapra szögezett alacsony fatuskó volt, amely szilárdan állt a földön. Wesley-t lábszíj rögzítette a tuskóhoz. A régi kartonfészek az ülőfa mellé került: Wesley továbbra is abban aludt és tollászzkodott.

Most, hogy Wesley már önjáró lett, nem tarhattam a nap huszonnegy órájában dobozban, ezért hozzá kellett szoktatnom a lábszíjhoz, de előbb ki kellett találnom, hogyan kötözsem az

ülőfához. A solymászok általában a madár mindkét lábára bőrszíjat tesznek, amit aztán pórázhoz rögzítenek, és így viszik ki a ragadozót a szabadba. Én annyiban módosítottam ezen, hogy egy nagyon puha bőrszíjat erősítettem Wesley egyik bokájára – hogy megszokja, de ne kelljen mindkét lábát összekötözni –, a póráz pedig az ülőfa tetejéhez rögzítettem. Wesley-nek szemmel láthatóan tetszett az újdonság, legfőképpen az, hogy szabadon leugorhatott a földre és sétálgathatott a szobában. Ha nem tudtam felügyelni rá, pórázra vettem, mert nem volt veszélyérzete, nem tudta, mivel szabad játszania és mivel nem, én pedig nem lehettem biztos abban, nem kerül-e bajba, ha magára hagyom. A vadon élő fiókák ebben a korban még a szüleik mellett vannak, és ilyenkor sajátítják el a legfontosabb dolgokat. Kímásznak a fészekből, kiülnek az ág végére, de védelem és élelem tekintetében még anyura és apura szorulnak.

Amikor Wesley már biztonságosan tudott járni, folyton a nyomomban kacszózott. Ha éppen nem volt pórázon, mindenhova követett, és nézte, mit csinálok. És állandóan sietett. Széttárta a szárnyait, mintha repülne, de inkább úgy festett, mint aki „repülőset” játszik. Egyik lábát felhúzta a mellkasához, aztán, amennyire csak bírta, előrelendítette, áthelyezte rá a testsúlyát, és már emelte is a másik lábát, hogy előről kezdje a mutatványt. Ez a mókás járásmód egész életében jellemző maradt Wesley-re. A bagoly arcáról sugárzó komolyság csak még mulatságosabbá tette a mutatványt: Wendyvel mindig kuncogva figyeltük a jelenetet.

Még a felnőtt baglyok is komikusan festenek, amikor a földön futkároznak. A természetben a gyöngybagoly nem járkál a földön, csak addig időzik a talajon, amíg megragadja az áldozatát, így a lába, a hosszú, visszahajló karmokkal, az ágon való

megkapaszkodásra specializálódott. Lent a földön a karmok kényelmetlenül feltolják a madár hosszú lábujjait, a lábfejen lévő vastag párnák pedig megnehezítik a sima felületen való gyaloglást. A bagoly nem tud olyan elegánsan szaladni, mint a tengeri madarak, sem olyan ügyesen szökdécselni, mint a verebek. A gyöngybagoly kész bohócmutatványt kerekít a dologból. Ami illik az egyéniségéhez. Semmi sem egyszerű vagy magától értetődő. Minden bonyolult, zavaros, sürgős és megmosolyogtató, annak ellenére, hogy a baglyok hajlamosak nagyon komolyan venni magukat.

Aznap reggel, amikor Wesley szobáról szobára követett engem, bementem a nappaliba, és leültem a szőnyegre, Wesley pedig, aki egészen megilletődött az új és hatalmas helyiség látán, rögtön az ölembe mászott. De végül győzött a kíváncsiság. Wesley kiugrott a karomból, és felfedezőútra indult. Wendy szaladt a fényképezőgépeért. Amikor az objektívet Wesley arcára irányította, Wesley megállt, félrebillentette a fejét, és leplezetlen kíváncsisággal méregette a masinát. Wendy egymás után készítette a felvételeket. Wesley egyenesen a lencsébe bámult, fel-le, balra-jobbra billegette a fejét, és úgy tette-vette magát, mint egy profi divatmodell. Wendyvel dőlünk a nevetéstől – csoda, hogy élesek lettek a fényképek.

Gyors növekedése ellenére az öthetes Wesley-nek még egyáltalán nem volt bagolyformája. Egész testét fehér pihék borították, beleértve a szárnykezdeményeit és a lábát is. Idomtalan volt és darabos. A fenekét és a csípőjét párnázó fura, vastag, fehér tollcsomók már a felnőtt baglyokat idézték. Én csak „gatya” néven emlegettem a képződményt, mert arra emlékeztetett. A baglyok gatyája fontos szerepet tölt be a természetben. Ultrafinom

Három hónaposan, a kamaszoknak (totyogóknak) való ülőfánál.

– Stacey O'Brien

szerkezete csapdába ejti a meleg levegőt, és hideg időben meleg, puha takaróként védi az alvó bagoly felhúzott lábát.

Wesley teste még hathetes korában is eltörpült óriási feje mellett. A lába pikkelyes volt, mint a hüllők bőre, és aránytalanul nagy a test többi részéhez képest, borotvaéles karmokkal. Ebben az időszakban a szabadon élő gyöngybagolyfiókák heves szárnykezdemény-rebegtetések közepette, karmukat mélyen a kéregbe vájva másznak fel a fák törzsén a láb- és a szárnyizmaik segítségével. Így készülnek fel a repülésre. Sajnos Wesley engem nézett fatörzsnek. Gyilkolásra és hústépésre teremtett csőre és karmai fájdalmas sebeket ejtettek rajtam. Állandóan vastag farmernadrágot viseltem, még alvás közben is.

Egyik nap anyámnál voltunk látogatóban, aki döbbenten nézte, hogyan kapaszkodik fel Wesley a csupasz karomon.

- Nem sérti fel a bőrödöt a csápjával, drágám? – kérdezte.
- Ezek nem csápok, anyu – világosítottam fel.
- De nem fáj, ahogy beléd mélyeszi a csápjait?
- Úgy érted, a karmait, anyu? Karmai vannak.

De anyám csak a fejét csóválta, és azon aggódott, hogyan fogok férjet találni, ha tele a testem karmolásokkal. A megjegyzése nyomán egyre növekvő aggodalommal gondoltam a közelgő randevúmra. A biológusok ugyan büszkéek a sebhelyeikre, és állandóan azon versengenek, hogy melyikük sérülése származik a legezotikusabb állattól, ám Paul nem volt biológus.

A karomat hosszú, pengenyomszerű karmolások szabdalták, de egyéb állatok, többek között a Caltech nagytestű baglyai is nyomot hagytak rajtam. A legmenőbb heget azonban egy egyméteres soksertéjű féreg ejtette a jobb csuklómon, tizenöt centiméteres visszahúzható tapogatójával. (A tapogatót úgy kell elképzelni, mint azt az izét, ami a szörny torkából vágódik ki az *Alien* című filmben. Ez pontosan ugyanolyan volt.) A soksertéjű féreg aljzatlakó, vagyis az óceán fenekén él. Az iszapból lövelli fel a tapogatóját, hogy meg-rágcsálja a fölötte elhaladó áldozatát. Egyszer egy tengerjáró hajó utasaként azt tanulmányoztam, milyen hatással van az áramlatok változása a soksertéjű férgek (valamint az óceán felszínén lebegő zooplanktonok) életére. Befogtunk egy soksertéjű férget, amely hirtelen rátekeredett a csuklómra, és az istennek sem akart elengedni. Legszívesebben visítva rohantam volna körbe a fedélzeten, azt kiabálva: „Szedjétek le! Szedjétek le!” De mivel csak tudósok voltak jelen, kissé furán vette volna ki magát a dolog. Úgyhogy inkább sóbálvánnyá merevedve fojtott hangon megérdeklődtem:

– Valaki segitene lehámozni rólam ezt az izét?

Nagy nehezen sikerült lefeszegatnünk a féreg tapogatóját, és visszahajítottuk az állatot a tengerbe, de így is jókora darabot harapott ki a húsból. Ennek ellenére dagadt a mellem a büszkeségtől. Enyém volt a legmenőbb „harapásos sztori”.

Most azonban sehogy sem tudtam eldönteni, vajon egy soksertéjű féreg harapása előnynek számít-e, ha egy zenéssel randvúzó.

Wesley-vel egész kis rituálét alakítottunk ki a lefekvés körül. Miközben én arcot és fogat mostam a fürdőszobában, Wesley a mosdókagyló mellett állt. Figyelte, ahogy megnyitom a csapot, és a vízszög alá tartom, majd a számba veszem a fogkefém. Hamarosan ő is bekapcsolódott a mutatványba: kikapta a kezemből a fogkefét, és peckesen sétálgatni kezdett vele a mosdókagyló szélén. Megfogtam a fogkefe nyelét, és óvatosan megpróbáltam kihúzni Wesley csőréből, de ez persze mindig huzakodásba torkollott.

– Wesley! – kiabáltam. – Add vissza! Ez az enyém, Wesley, add szépen vissza!

Wesley erre kitámasztott, teljes erőből ráncigálni kezdte a fogkefét, és közben fejhangon visított, egészen addig, amíg fel nem adtam a küzdelmet.

– Oké, te győztél – mondtam, és óvatosan elengedtem a fogkefe nyelét. Végül aztán rájöttem, ha úgy teszek, mintha az „ő” fogkefét akarnám használni, és aztán hagyom, hogy elcsórja, nyugodtan használhatom a vadonatúj fogkefém. Wesley, amint megnyerte a vérre menő csatát, már el is vesztette érdeklődését a fogkefe iránt, és a földre ejtette. Olyan elbűvölten nézett a lepottyánó tárgy után, ahogy az etetőszékben trónoló kisbabák követik elhajított bögréjük röptét.

Egyik este Wesley bedugta a fejét a nyitott vízcsap alá. Meglepetten ugrott hátra, megrázta a fejét, és úgy bámult rám, mintha azt kérdezné: „Ez meg mi volt?” Aztán még egyszer megismételte a műveletet. Wesley felfedezte a vizet. És nagyon megtetszett neki. Tulajdonképpen annyira beleszerelmesedett, hogy valahányszor megnyitottam a csapot, rögvest bele akart ugrani a mosdókagylóba. Úgyhogy kerestem egy kiselejtezett kutyatálat, megtöltöttem vízzel, és letettem a mosdókagyló mellé. Ettől kezdve Wesley a saját „mosdókagylójánál” imitálta az én lefekvés előtti tisztálkodási rituálémat: amikor arcot mostam, ő is beledugta a fejét a vízbe, és miközben én a fogamat sikáltam, ő ivott. Nagyon meglepődtem a viselkedésén, hiszen köztudott, hogy a baglyok irtóznak a víztől, az ivás meg az arcmosás pedig végképp távol áll tőlük. Eddig az esetig – legalábbis a mi tudomásunk szerint – még egyetlen természetbúvár sem számolt be arról, hogy egy bagoly érdeklődést mutatott volna a víz iránt. A baglyok ugyanis az elfogyasztott egerek húsából fedezik a folyadék szükségletüket. Wesley azonban nem ismerte a szakirodalmat, és a későbbiekben is ragaszkodott a kutyatálhoz. A Clatech kutatói a saját szemükkel is látni akarták a dolgot, ezért egyszer bevittem magammal a tálat, és mindenki tátott szájjal nézte, hogyan fürdik, iszik és pancsol Wesley a vízben.

Wesley arckifejezések és gesztusok egész sorát kezdte produkálni. Mindegyik összetett gondolkodásra és figyelemre utalt. Úgy kommunikáltam Wesley-vel, ahogy Wendy az újszülött kislányával, Annie-vel: egyszerű, de következetesen alkalmazott szavakkal és testbeszéddel. Abban szinte biztos voltam, hogy Wesley ért engem, csak azt nem tudtam, mennyire. Bizonyos cselekvéseknél ugyanazokat a szavakat használtam, például:

„Wesley, kérsz egeret?” – amikor evett –, vagy: „Wesley, aludj szépen!” – amikor lefeküdtem. Ha pedig észrevettem valami érdekeset – ami sokszor előfordult –, mindig néven neveztem a dolgot. Wesley ilyenkor kacsázva, szétterjesztett szárnyakkal rohanni kezdett a tárgy felé, én pedig ott loholtam a nyomában, és azt kiabáltam: „Várj! Nem baglyoknak való! Nem baglyoknak való!”

VÉGRE ELÉRKEZETT a várva várt randevú napja. Ott álltam Paul tornácán, szétkarmolt kezemben a kartondoboz, benne az alvó kis ötödik kerékkel. Paul mosolyogva nyitott ajtót, betessékelt minket, és fél szemmel Wesley-re sandított.

– Ilyen egy bagoly?

Wesley ébredezni kezdett.

– Igen, egy bagolyfióka – feleltem.

Paul a doboz fölé hajolt, hogy közelebről is megnézzék magának a madarat.

– És az ott ... – kiáltott fel elkerekedett szemmel – ... egerhús?

– Ezt eszi – magyaráztam.

Paul elsápadt, és hátrálni kezdett.

– Hát ez jó! Nagyon jó!

Arról szó sem lehetett, hogy étterembe menjünk. Paul rendelt egy pizzát, karót nyelten feszengett a fotelban, tisztos távolságra a kanapétól, ahol én ültem Wesley-vel. Idegesen méregette a dobozt, mintha attól félne, hogy Wesley vagy a döglött eger hirtelen kirepül a dobozból, és a képébe vágódik. Régi álmom, hogy a „She Blinded Me with Science” dallamára vonulunk az oltár

elé, villámgyorsan szertefoszlott. Azt kívántam, bárcsak otthon lehetnék, kettesben Wesley-vel, lefekvéshez készülődve.

Paul végül betett egy videót, és hátradőlt a fotelban. *Jaj, de jó, kezd felengedni!* – gondoltam. A film közben hirtelen arra lettem figyelmes, hogy valaki horkol. És nem Wesley volt az. Anyunak igaza volt. Bár nem szívesen ismerem el.

Kiosontam a házból, az anyósüléshez szíjaztam Wesley dobóját, és beindítottam a motort. Teljesen elkenődtem. Tudtam jól, Paul soha többé nem fog hívni. Pedig olyan biztos voltam benne, hogy ő az igazi. Micsoda égés! Na, mindegy, Wesley legalább segít megszűrni a pasikat. *A baglyom nélkül soha* – mondtam magamban. Eszemben sincs olyan férfival kezdeni, aki nem szereti az állatokat. Márpedig Paul egy fikarcnyi érdeklődést sem mutatott irántuk. Wesley olyan komolyan fürkészte az arcomat, mintha egy művészeti alkotást próbálna megfejteni. Könnyen lehet, hogy ez a kisbagoly mentett meg attól, hogy végzetes hibát kövessék el.

Rákanyarodtam Wendyék hosszú, kanyargós kocsifelhajtójára. Amikor elindultam a bejárat felé, a libák gágogva jelezték az érkezésemet. A lovak nyihogtak, a kecske mekegett. Hallottam, hogy a tyúkok is hangosan kotkodácsolnak egymás között. Szénaillat szállt a levegőben.

Megváltás volt hazaérni.

Lefeküdtünk és összebújtunk. Wesley hasra feküdt a bal karomon, befészkelte magát a hasamhoz, fejét a tenyerembe hajtotta, két lábát hanyagul lelógatta a karom mellett. Jobb kezemmel masszírozni kezdtem a csőre tövét, ami nagyon tetszett neki, mert széthúzta a homlokát, hogy szabadabbá tegye az orra fölötti területet. Felvette a „babusgatós arcot”: felborzolta a csőrét

szegélyező tollakat, így a csőre nagyrészt takarásban maradt, csak a rózsaszín hegyéből látszódott valamennyi.

Az egyik könnycsepp a hátára hullt.

– Jól vagyok, Wes – bizonygattam neki. – Soha nem tudnék boldog lenni egy olyan pasival, aki nem szereti az állatokat.

Paul a történet ellenére még felhívott párszor. A beszélgetés végén mindig megkérdezte:

– Megvan még a bagoly?

Úgy ejtette ki a „bagoly” szót, mintha azt kérdezte volna: „Megvan még az a levágott fej az ágyad alatt?”

– Persze! – válaszoltam, és elmeséltem neki Wesley néhány csínytevését.

Paul nagyot sóhajtott.

– Meddig is él egy ilyen madár? – tudakolta.

Mire én mindig azt feleltem:

– Legalább tizenöt évig.

– Értem – mondta Paul, és gyorsan letette a kagylót.

Pár év múlva megnősült.

„IMÁDOM ezt a könyvet! Konrad Lorenz óta nem olvastam ilyen őszinte, érzékeltes és érdekfeszítő írást egy madár gazdag és összetett életéről. Stacey O'Brien a maga teljességében ábrázolja a feledhetetlen bagoly lelkületét. A ragaszkodó, különleges, vidám és bölcs Wesley feltárja előttünk a Bagolymódit – valamint az Istenhez és a kegyelmi állapothoz vezető utat. Ez a könyv igazi klasszikus, és komoly mérföldkövet jelent a madarak megismerésében.” – **SY MONTGOMERY**, a *The Good Good Pig* szerzője

„A *Wesley, kedvesem* csodálatos, humoros, transzcendens, lebilincselő és magával ragadó. **NAGYON TETSZETT!**” – **LYNNE COX**, a *Grayson és a Swimming to Antarctica* szerzője

„Ez a lenyűgöző történet bepillantást enged az állatok érzelmi világába, valamint feltárja, hogyan szövődnek eltéphetetlen szálak állat és ember között. Egy vadállat életének és érzelmi világának szeretetteljes bemutatása. A *Wesley, kedvesem* tanulságos történet a hitről, az elkötelezettségről és az önzetlen odaadásról.” – **JAY KOPELMAN**, a *From Baghdad With Love* és a *From Baghdad to America* szerzője

„Az »én és a madaram« jellegű történetek enyhén szólva nem túl szórakoztatóak, a *Wesley, kedvesem* azonban egészen más. Stacey O'Brien mély tudományos érdeklődéstől vezérelve, és kivételes érzelmi indíttatásból próbálta megismerni a baglyát, és az eredmény káprázatos, feledhetetlen. Olvassák el ezt a könyvet, és másképp fogják látni a baglyokat, sőt, az embereket is.” – **KENN KAUFMAN**, a *Kingbird Highway* és a *Flights Against the Sunset* szerzője

„A könyv a *Marley meg énre* emlékeztetett, csak éppen szárnyasok szerepelnek benne. A *Wesley, kedvesem* szívmengető, szellemes és szép történet, amely bebizonyítja, hogy egy tollas jószág is lehet az ember legjobb barátja.” – **MARK OBMASICK**, a *The Big Year* szerzője

Felnőtteknek ajánljuk!

2 499 Ft

Arany pöttyös könyvek

élményt keresőknek – pont neked

megindító